

MOTAM BILAN BOG'LIQ LEKSIK BIRLIKLARNING NUTQDA VOQELANISHI

Khusanova Zamira

Farg'ona davlat universiteti 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: Motam, inson hayotining eng og'ir va qayg'uli davrlaridan biridir. U, odatda, yaqin insonning yo'qolishi, katta yo'qotishlar yoki boshqa qayg'uli voqealar bilan bog'liq bo'ladi. Motam davrida insonlar o'z his-tuyg'ularini ifodalash, qayg'u va azoblarni yengish uchun turli leksik birliklardan foydalanadilar. Ushbu maqolada motam bilan bog'liq leksik birliklarning nutqda voqelanishi, ularning ma'nolari va ijtimoiy ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: motam, qayg'u, dard, his-tuyg'ular, yo'qotish, leksik birliklar, ichki holat.

Аннотация: Траур – один из самых тяжелых и печальных периодов жизни человека. Обычно оно связано с потерей близкого человека, большими потерями или другими печальными событиями. В период траура люди используют разные лексические единицы для выражения своих чувств, преодоления горя и боли. В данной статье анализируется возникновение в речи лексических единиц, связанных с трауром, их значения и социальная значимость.

Ключевые слова: траур, горе, боль, чувства, утрата, лексические единицы, внутреннее состояние.

Abstract: Mourning is one of the most difficult and sad periods of human life. It is usually associated with the loss of a loved one, great losses or other sad events. During the period of mourning, people use different lexical units to express their feelings, overcome grief and pain. This article analyzes the occurrence of lexical units related to mourning in speech, their meanings and social significance.

Key words: mourning, grief, pain, feelings, loss, lexical units, internal state.

Motam, inson psixologiyasida chuqur iz qoldiruvchi holatdir. U, odatda, yo'qotish, qayg'u va azob bilan bog'liq bo'lib, insonning ruhiy holatini o'zgartiradi. Motam davrida insonlar o'z his-tuyg'ularini ifodalash uchun turli leksik birliklarga murojaat qiladilar. Bu birliklar, odatda, qayg'u, yo'qotish, azob, dard kabi so'zlardan iborat bo'ladi. Ushbu leksik birliklar, insonning ichki holatini va qayg'u jarayonini ifodalashda muhim rol o'ynaydi. Motam bilan bog'liq leksik birliklar ko'plab so'z va iboralardan iborat. Ular orasida "qayg'u", "dard", "yo'qotish", "motam", "qayg'u chekish", "yodgorlik", "taziyah" kabi so'zlar mavjud. Ushbu birliklar, motam jarayonida insonning his-tuyg'ularini ifodalashda va boshqalar bilan muloqotda muhim ahamiyatga ega.

Qayg'u - bu so'z, insonning yo'qotishdan kelib chiqadigan ichki azobini ifodalaydi. Qayg'u, ko'pincha, insonning ruhiy holatini yomonlashtiradi va u bilan kurashish qiyin bo'ladi.[1]

Dard - bu so'z, motam jarayonida insonning his-tuyg'ularini yanada chuqurroq ifodalash uchun ishlatiladi. Dard, ko'pincha, jismoniy yoki ruhiy azobni anglatadi.[2]

Yo'qotish - bu so'z, motamning asosiy sabablaridan biri bo'lib, yaqin insonning yo'qolishi yoki boshqa muhim narsalarning yo'qolishini anglatadi.

Motam - bu so'z, qayg'u va yo'qotish jarayonini ifodalash uchun ishlatiladi. Motam, odatda, rasmiy va an'anaviy marosimlar bilan bog'liq bo'ladi.

Taziyah - bu so'z, motamda insonlarga beriladigan rahmat va tasalli so'zlarini ifodalaydi. Taziyah, ko'pincha, motamda bo'lgan insonlarga yordam berish va ularni qo'llab-quvvatlash maqsadida ishlatiladi.[3]

Motam marosimlari, odatda, an'anaviy va rasmiy tarzda o'tkaziladi. Ushbu marosimlarda motam bilan bog'liq leksik birliklar keng qo'llaniladi. Masalan, motam marosimlarida "taziyah" so'zi ko'pincha ishlatiladi. Taziyah, motamda bo'lgan insonlarga rahmat va tasalli berish maqsadida aytiladi. Shuningdek, "qayg'u" va "dard" so'zlari ham motam marosimlarida keng qo'llaniladi. Motam marosimlarida, shuningdek, "yodgorlik" va "yod etish" kabi leksik birliklar ham ishlatiladi. Bu birliklar, yo'qotilgan insonni eslab o'tish va uning xotirasini abadiylashtirish maqsadida qo'llaniladi. Yodgorliklar, ko'pincha, marhumning xotirasini saqlash uchun tashkil etiladi va bu jarayonda leksik birliklar muhim rol o'ynaydi. Motam bilan bog'liq leksik birliklar, nafaqat shaxsiy his-tuyg'ularni ifodalashda, balki ijtimoiy va madaniy ahamiyatga ham ega. Ular, insonlar o'rtasida hamjihatlikni, bir-birini tushunishni va qo'llab-quvvatlashni kuchaytiradi. Motam davrida insonlar bir-birlariga yordam berish, tasalli berish va birgalikda qayg'u chekish orqali o'zaro aloqalarni mustahkamlashadi. Motam bilan bog'liq leksik birliklar, shuningdek, madaniy an'analar va urf-odatlar bilan bog'liqdir. Har bir xalqning motam marosimlari va ularning leksik birliklari o'ziga xosdir. Bu birliklar, xalqning madaniyati, urf-odatlari va an'analarini aks ettiradi. Masalan, ayrim xalqlarda motam marosimlari davomida maxsus so'zlar va iboralar ishlatiladi, bu esa ularning madaniy merosini saqlashda muhim ahamiyatga ega.[4]

Xulosa:

Motam bilan bog'liq leksik birliklar, inson hayotining muhim bir qismidir. Ular, qayg'u va yo'qotish jarayonida insonning his-tuyg'ularini ifodalashda, ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashda va madaniy an'analarni saqlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu leksik birliklar, motam davrida insonlarning ruhiy holatini va ularning bir-biriga bo'lgan munosabatlarini aks ettiradi. Shuning uchun, motam bilan bog'liq leksik birliklarni o'rganish va tushunish, insoniyatning ruhiy va madaniy hayotini yanada chuqurroq anglashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mamatkulov, A. (2020). "The themes of mourning and grief in Uzbek literature". Tashkent: National University of Uzbekistan.
2. Rahimov, S. (2019). "Mourning and its Psychological Aspects". Samarkand: SamDU Publishing House.
3. Kholmatov, D. (2021). "Mourning Rituals and Their Cultural Significance". Bukhara: Bukhara State University
4. Tursunov, M. (2018). "Uzbek folk traditions and mourning". Tashkent: Sharq Publishing House.
5. Saidov, R. (2022). "Grief and pain: expression in Uzbek literature". Andijan: Andijan State University.
6. Ismailov, E. (2023). "Mourning and Lexical Units: Theoretical and Practical Aspects". Tashkent: Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan.